

मगर जातिको सामाजिक, साँस्कृतिक तथा आर्थिक अवस्था (रोल्पा जिल्ला लिवाङ गा.वि.स.का मगर जातिको एक अध्ययन)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग, कीर्तिपुरमा समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि तयार पारिएको

शोधपत्र

प्रस्तुतकर्ता

तेजेन्द्र कुमार जि.सी.

कक्षा रोल नं. ३९८/०६६

परिक्षा रोल नं. : २८३२०७/०६९

त्रि.वि. दर्ता नं ६-२-४९-४७५-२००६

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०७२

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकीतथा सामाजिकशास्त्र संकाय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिश पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय केन्द्रीय क्याम्पस कीर्तिपुरको समाजशास्त्र विभागबाट समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर उपाधिको आंशिक आवश्यकता पूर्तिको लागि मेरो निर्देशन र सुपरिवेक्षणमा तेजेन्द्र कुमार जि.सी.ले मगर जातिको सामाजिक, साँस्कृतिक तथा आर्थिक अवस्था (रोल्पा जिल्ला लिवाङ गा.वि.स.का मगर जातिको एक अध्ययन) विषयक सोध-पत्र तयार पार्नु भएको हो । म उहाँको कार्य प्रति संतुष्ट छु र प्रस्तुत सोध-पत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनको लागि सिफारिश गर्दछु ।

मिति २०७२/१२/१९

.....
डा. कृष्ण बहादुर भट्टचन
(शोधनिर्देशक)

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकीतथा सामाजिकशास्त्र संकाय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय केन्द्रीय क्याम्पस कीर्तिपुरको समाजशास्त्र विभागका छात्र तेजेन्द्र कुमार जि.सी.ले मगर जातिको सामाजिक, साँस्कृतिक तथा आर्थिक अवस्था (रोल्पा जिल्ला लिवाङ गा.वि.स.का मगर जातिको एक अध्ययन) अध्ययन विषयक सोध-पत्र समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर उपाधिको आर्थिक आवश्यकता पुरा गर्नको निमित्त स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

विभागीय प्रमुख

.....

प्रा.डा. तुलसीराम पाण्डे

आन्तरिक शोध निर्देशक

.....

डा. कृष्ण बहादुर भट्टचन

बाह्य निरीक्षक

.....

डा. सुरेन्द्र मिश्र

मिति २०७२/ /

कृतज्ञता ज्ञापन

त्रिभुवन विश्वविद्यालयको समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तह पूरा गर्न आंशिक आवश्यकता पूरा गर्ने शिलाशिलामा तयार गरिएको यो शोधपत्रलाई यस रूपमा ल्याउने क्रममा सुभाब र निर्देशनदिएर आफ्नो अमूल्य समय लगाई सहयोग गर्नु भएकोमा म मेरो शोधनिर्देशक श्री डा. कृष्ण बहादुर भट्टचन प्रतिहार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । साथै विभागीय प्रमुख प्रा.डा. तुलसीराम पाण्डे ज्यू एवम् अन्य गुरुवर्गहरु प्रतिआभार प्रकट गर्दछु ।

शोधपत्र तयार गर्न आवश्यक अमूल्य सहयोग उपलब्धगराई दिनुहुने सम्पूर्ण उत्तरदाताहरुलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । अमूल्य सल्लाह सुभाब एवं हौसला उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुने घरपरिवारलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । त्यस्तै शोधपत्रको प्राविधिक पक्षमा सहयोग गर्ने मेरा भाईहरुप्रति पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

तेजेन्द्र कुमार जि.सी.

(शोधार्थी)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकाय

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

त्रि.वि. कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०७२

विषय सूची

क्र.सं.	विषय	पृष्ठ
	स्वीकृति पत्र	
	कृतज्ञताज्ञापन	
	तालिका सूची	
परिच्छेद एक : परिचय		
१.१	पृष्ठभूमी	१
१.२	समस्याको कथन	५
१.३	अध्ययनको उद्देश्य	६
१.४	अध्ययनको महत्व	७
परिच्छेद दुई : पूर्व साहित्य पुनरावलोकन		
परिच्छेद तीन : अनुसन्धान विधि		
३.१	अनुसन्धान ढाँचा	१९
३.२	अध्ययन क्षेत्रको औचित्य	१९
३.३	अध्ययन क्षेत्रको छनौट	२०
३.४	अध्ययनको समग्रता र नमुना छनौट	२१
३.५	तथ्यांकको प्रकृति र श्रोत	२२
३.६	तथ्यांक संकलन विधि	२२
	३.६.१ घरघुरी सर्वेक्षण	२३
	३.६.२ अर्न्तवार्ता सूची	२३
	३.६.३ अवलोकन विधि	२३
३.७	तथ्यांकको प्रस्तुतिकरण र विश्लेषण	२३
३.८	अध्ययनको सिमा	२३
परिच्छेद चार : अध्ययन क्षेत्रको परिचय		
४.१	रोल्पा जिल्ला	२६
४.२	लिवाङ् गा.वि.स.	२६
४.३	जनसंख्या विवरण	२७
४.४	शिक्षा	२९

४.५	स्वास्थ्य	३०
४.६	स्थानीय निकाय	३१
४.७	खानेपानी तथा सरसफाई	३१
४.८	सडक र विद्युतिकरण	३३
४.९	व्यापार	३३
४.१०	वातावरण र रहनसहन	३३

परिच्छेद पाँच : सामाजिक अवस्था

५.१	पारिवारीक अवस्था	३५
५.१.१	परिवारको किसिम अनुसार घरधुरी विवरण	३६
५.१.२	उमेर अनुसार जनसंख्या विवरण	३६
५.१.३	परिवार संख्या अनुसार घरधुरी विवरण	३७
५.२	लैंगिक अवस्था	३८
५.३	स्वास्थ्य उपचार	३९
५.४	परिवार नियोजन	४०
५.५	शैक्षिक अवस्था	४१

परिच्छेद छ : सास्कृति जनजीवन

६.१	भेषभुषा र खानापान	४४
६.२	भाषा	४५
६.३	घरको वनावट	४५
६.४	चाडपर्व	४६
	६.४.१ जेष्ठ पुर्णिमा (पितर पूजा)	४६
	६.४.२ असार १५	४७
	६.४.३ साउने सक्रान्ती	४७
	६.४.४ भदौरे पुर्णिमा	४७
	६.४.५ तीज	४७
	६.४.६ दशै	४८
	६.४.७ तिहार	४८

	६.४.८ मंसीर पुर्णिमा	४८
	६.४.९ पुष १५	४९
	६.४.१० माघे सक्रान्ती	४९
	६.४.११ कुल पुजा	४९
६.५	जीवनप्रकृया	५०
	६.५.१ जन्मसंस्कार	५०
	६.५.२ न्वारन	५१
	६.५.३ अन्नप्रासन	५१
	६.५.४ विवाह	५१
	६.५.४.१ प्रेम विवाह	५१
	६.५.४.२ मागी विवाह	५१
६.५.५	मृत्यू	५२
परिच्छेद सात : आर्थिक अवस्था		
७.१	भु-स्वामित्व	५४
७.२	प्रमुख वाली र खेती गर्ने तरिका	५६
७.३	पेशा	५८
७.४	पशुपालन	५९
७.५	वार्षिक आय र व्यय	६१
परिच्छेद आठ : शारांस, निष्कर्ष र सुभावरु		
८.१	शारांस	६४
८.२	निष्कर्ष	६६
८.३	सुभावरु	६७
	सन्दर्भ सामाग्री	
	अनुसूचि	

तालिका विवरण

क्र.सं.	विवरण
१	मगरहरुको थर विभाजन
२	वडा अनुसार लिङ्गगत आधारमा जनसंख्या
३	जातीयता अनुसार जनसंख्या विवरण
४	विद्यालय प्रकार
५	खोप संचालन हुने स्थान र मिति
६	शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार संख्या
७	परिवारको वनावट
८	उमेर अनुसार जनसंख्या वनावट
९	परिवार सदस्य संख्या
१०	उमेर र लिङ्ग अनुसार जनसंख्या विवरण
११	उपचार पद्धति विवरण
१२	परिवार नियोजन वारे जानकारी
१३	परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग
१४	साक्षरता स्तर
१५	विद्यालयमा अध्ययनरत मगर विद्यार्थिको संख्यात्मक विवरण
१६	घरको वनावट
१७	भु-स्वामित्वको विवरण
१८	अध्ययन क्षेत्रका परिवारले लगाउने प्रमुख वाली
१९	खान पुग्ने र नपुग्ने विवरण
२०	पेशागत विवरण
२१	पशुपालन विवरण
२२	पशुपालनवाट वार्षिक आमदानी
२३	अनुमानित उत्तरदाताको आय
२४	अनुमानित उत्तरदाताको व्यय
२५	अनुमानित खर्च विवरण